

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБАМИ САМОПІЗНАННЯ

У статті акцентовано акмеологічний підхід особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності засобами самопізнання, розкрито основні напрями «акме» досягнень особистості педагога в його професійному зростанні, представлені рівневі інтегративні характеристики особистісно-професійного самовдосконалення в контексті акмеологічних інваріантів професіоналізму. Розкрито специфіка акмеологічного підходу в інтеграції наукових знань із психології, філософії освіти, педагогіки, соціології, синергетики у взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних складників розвитку людини. Окреслено мету та головне завдання, наголошено необхідність створення методологічного інструментарію, який давав би змогу виявляти рівень особистісно-професійних досягнень суб'єктів педагогічної діяльності в контексті акмеології. Підкреслено роль об'єктивної самооцінки як внутрішнього регулятора індивідуального ресурсу сил педагога, спрямованого до системного самовдосконалення.

Ключові слова: акмеологічний підхід, особистісно-професійне самовдосконалення, самопізнання, професійне зростання, рівневі інтегративні характеристики.

Образ сучасного педагога ототожнюється з розумно мислячим суб'єктом педагогічної діяльності, який здатний генерувати і впроваджувати в освітнє середовище духовно-моральні установки в частині кращих здобутків людського розуму й волі. Саме тому одним із пріоритетних напрямів у системі вітально-аксіологічних орієнтирів, обумовлених суспільним запитом, виступає проблема особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкту педагогічної діяльності.

Конкретизація наукових підходів до дослідження особистісно-професійного самовдосконалення на загальнонауковому методологічному рівні обумовлює:

– розуміння самовдосконалення як найбільш адекватної форми саморозвитку, що виявляється в самопізнанні, самоствердженні, самоактуалізації та самореалізації особистості як динамічної системи, що виводить особистість на новий якісний рівень світобачення, світосприйняття;

– трактування особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності як внутрішнього процесу свідомої цілеспрямованої роботи над собою, що відображає вищий рівень саморуху на основі інтегральної взаємодії самопізнання та самовдосконалення, ціннісно-вмотивованої професійної діяльності, здатності самостійно визначати концепцію власного особистісно-професійного зростання на основі акмеологічного, аксіологічного, компетентнісного, культурологічного, антропологічного, особистісно-орієнтованого, системного, цілісного, діяльнісного, синергетичного підходів;

– інтерпретацію особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності як цілісної нелінійної системи з чітко вираженою мотивацією до самопізнання та професійної самореалізації, з педагогічною спрямованістю, ґрунтовною ціннісно-сисловою сферою, розвиненими педагогічними здібностями, ментальною працездатністю, позитивним, логічним, конструктивним, проектним мисленням, цілеспрямованим внутрішнім пошуком, самоподоланням особистісної недосконалості, об'єктивацією самооцінки, вмінням аналізувати педагогічні ситуації та контакти, інтуїтивними осяяннями та оптимальним індивідуальним стилем.

Мета статті. Детальному розгляду в статті підлягає акмеологічний підхід в контексті самопізнавальної діяльності, який дає можливість виокремити сукупність тих компетентностей методологічно освіченого педагога, які створюють його ідеальний образ «Я» як розумно мислячого педагога, професіонала, гуманіста відповідно до високого рівня його саморозвитку. До базових сутнісних складників такого образу можна віднести самоактуалізацію й самореалізацію в професійно-педагогічному і громадському бутті, здатність до усвідомлення змісту педагогічної діяльності засобами феноменологічної редукації та професійно-педагогічної рефлексії на концептуальному рівні, полімодальність педагогічного мислення, цілісне сприйняття базових компонентів змісту освіти на методологічному й практичному рівнях, свідоме системне особистісно-професійне самовдосконалення.

Специфіка акмеологічного підходу полягає в тому, що інтеграція наукових знань із психології, філософії освіти, педагогіки, культурології, соціології, синергетики, валеології, генетики, екології, медицини допомагає розкрити взаємозв'язок об'єктивних і суб'єктивних складників розвитку людини в освітньому середовищі [3, с. 7]. З погляду на це важливою є теза про те, що акмеологія визначається як галузь наукового знання, комплекс наукових дисциплін, у центрі якого – людина в динаміці самоактуалізації її творчого потенціалу, саморозвитку, самовдосконалення, самовизначення в різних життєвих сферах [4].

Метою акмеологічного підходу є з'ясування, уточнення педагогічних характеристик, які потрібно розвивати в людині, щоб її вдосконалити, допомогти їй досягнути вершин у фізичному, духовно-моральному й професійному розвитку [2, с. 91]. Відповідно, головним завданням педагогіки в контексті акмеології є створення методологічного інструментарію, який давав би змогу виявляти рівень особистісно-професійних досягнень (особистісних якостей та професіоналізму) розумно мислячого суб'єкта педагогічної діяльності.

Ідеї класичної акмеології викладено та представлено в розділі вікової психології (Б. Ананьєв, М. Рибников). Філософське обґрунтування предмета акмеології здійснено В. Бранським, В. Ільїним, які акцентують увагу на взаємозв'язку акмеології з культурологією, антропологією, етноакмеологією. Теоретико-методологічні засади застосування акмеологічних знань і підходів до вирішення проблеми розвитку суб'єкта до рівня професіонала зроблено О. Бодальовим, А. Деркачем, В. Зазикіним та ін. Значно розширили коло досліджень з акмеології В. Вакуленко, Ю. Гагін, Г. Данилова, М. Євтух, В. Максимова, А. Реан, Г. Шевченко.

З позицій акмеологічного підходу самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності може розглядатися в таких аспектах:

- досягнення мети усвідомленого самовдосконалення як вершини професійного «акме» розвитку та становлення особистості педагога на засадах самопізнання;
- розробка інтегративних характеристик (критеріїв, показників) самовдосконалення педагога як суб'єкта самопізнавальної діяльності на основі акмеологічних закономірностей;
- з'ясування значення ролі особистості педагога в його цілеспрямованому прагненні до «акме» досконалості, усвідомленій генерації кращих здобутків із системного самовдосконалення в освітнє середовище;
- обґрунтування базових фундаментальних параметрів, зумовлених соціокультурним запитом сучасності, в досягненні педагогом професійних вершин досконалості на етапі зрілості;
- дослідження динаміки трансформування індивідуального ресурсу сил (спонукань, почуттів, думок та дій) суб'єкта педагогічної діяльності та подальшого підвищення професійної майстерності як результат системного особистісно-професійного самовдосконалення;
- визначення результату ефективного, дієвого виховання в учнів свідомої потреби до самовиховання, самопізнання, стійкого прагнення до ментальної працелюбності, постійного професійного зростання в контексті «акме» самовдосконалення;
- розроблення на цій основі концептуально-теоретичної моделі особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності із застосуванням її в повсякденній педагогічній практиці.

Отже, особистісно-професійне самовдосконалення з погляду акмеологічного підходу є багатовимірним процесом розвитку та саморозвитку особистісних і професійних якостей, сходження до високого рівня професійного розвитку, який передбачає якісні трансформації індивідуального ресурсу сил педагога як носія особистісно-професійних здобутків, який генерує інноваційні творчі ідеї в освітнє середовище, стимулює учнів до самозбагачення, свідомої творчої співпраці.

У цьому контексті самовдосконалення розглядається як динамічний, саморозвивальний процес, який відтворює зовнішні самозміни внаслідок свідомих внутрішніх трансформацій. «Природа новизни в змісті внутрішнього світу індивіда визначається трансформацією інтегральних образів (асоціативних комбінацій). Вони є певним синтезом, комплексами відбитків зовнішнього світу <...> Інтегральні образи динамічні: вони постійно інтерферують, частково трансформуються, виникають їхні нові поєднання» [6, с. 84–85]. Акмеологічний підхід відкриває можливості для виявлення рівня професіоналізму як одного з показників ефективного самовдосконалення, що відбувається безпосередньо в процесі професійної діяльності педагога, під впливом індивідуальної неповторності його особистості та визначає результат його особистісно-професійних досягнень у відповідності до фундаментальної категорії акмеології.

Базовим змістовим компонентом особистісно-професійного самовдосконалення є ментальна працездатність [7]: уміння аналізувати свої бажання, почуття, думки та дії, що сприяє виробленню вимогливості до себе як необхідної риси характеру і дає змогу з розумінням ставитися до помилок, прорахунків, невдач колег, визнати свою провину, виправдати опонента в будь-якій, навіть у конфліктній, ситуації. Таким чином, системна ментальна праця сприяє формуванню самосвідомості розумно мислячого суб'єкта педагогічної діяльності, спонукає його до розвитку творчого, позитивного, конструктивного мислення, зміцнення вольового, емоційного, ментального імунітету, розвиває вміння виокремлювати головне та другорядне із сукупності комунікативних ситуацій та контактів.

Одним з головних внутрішніх регуляторів самовдосконалення, професіоналізму суб'єкта педагогічної діяльності є самооцінка. З погляду акмеологічного підходу використовують поняття «продуктивна самооцінка», яка за своїм змістовим навантаженням відповідає здатності педагога до об'єктивної оцінки свого індивідуального ресурсу сил.

Саме від особистісної «Я»-концепції педагога залежить рівень та фундаментальність неухильного професійного зростання, інтенсивність та якість самовдосконалення, досягнень «акме» професійного «Я».

Продуктивність «Я»-концепції суб'єкта педагогічної діяльності транслюється як постійна потреба в самопізнанні внутрішнього світу, усвідомлене самокерування індивідуальною ресурсністю (саморозвиток «Я»), прагнення самовдосконалення як вищої мети, що спричиняє створення професійного «Я» [3]. Отже, «Я»-професіонала взаємодіє із самим собою у взаємозумовленості якостей, здібностей, переживань, спонукань, мрій. У цьому і полягає сенс самосвідомості як «Я в дії» [1].

У рамках акмеологічного підходу особистісно-професійне самовдосконалення трактується як досягнення акмеологічних інваріантів професіоналізму (низький, середній, високий рівень); високого рівня антиципації (вміння прогнозувати на основі ментально-часових характеристик); високого рівня саморегуляції, самокерування, самокорекції на основі уніфікованого самоаналізу; ментальної самодостатності, позитив-

ного конструктивного, образно-логічного мислення (вміння творчо вирішувати професійні завдання); високої і, водночас, адекватної мотивації до особистісно-професійних досягнень [5; 7].

Зміст педагогічної акмеології, як зазначалося вище, визначається специфікою професіоналізму педагога, своєрідним поєднанням об'єкта, умов, способів, технологій, результатів праці педагога і сприяє досягненню вершин професіоналізму, гуманістичної орієнтації, спрямованості до пізнання і вдосконалення особистісних якостей, здібностей, умінь.

Педагогічна акмеологія виявляє рівні професіоналізму і зрілості педагога: педагог за покликанням, самодіагност, учасник педагогічного співробітництва, майстер, діагност, дослідник, ерудит, гуманіст, новатор [4]. У контексті проблеми, самопізнання виступає ефективною акмеологічною технологією для самовдосконалення від низького до більш високого рівня професіоналізму і зрілості педагога, який вже має сталі професійні досягнення.

Накопичувальний ресурс позитивних особистісних якостей як результат самопізнавальної діяльності і трансформації емоційно-вольового складника стимулює подальше професійне зростання, попереджуючи небажані наслідки, так зване чуттєво-ментальне виснаження, що виникає внаслідок недоцільної інтенсифікації педагогічної праці, порушення співмірності здібностей і можливостей, несвоєчасного планування, невміння зробити правильний вибір у докладанні особистих сил.

Застосування в практику педагогічної діяльності самодіагностичних методик індивідуального ресурсу сил сприятиме зміцненню вольового, емоційного, ментального імунітету і, як наслідок, досягнення високого рівня професійної майстерності, проявленої ерудицією, гуманізмом, новаторством.

У контексті проблеми розглядає поняття «акмеологічний рівень», яке подається як характеристика досягнення суб'єктом праці високого рівня професіоналізму особистості та діяльності. Характеристиками акмеологічного рівня є: наявність системних якостей суб'єкта діяльності; соціальна відповідальність, громадянська позиція; високі особистісні та професійні стандарти; індивідуальна ресурсність (внутрішній потенціал); динамічність, схильність до саморозвитку [4]. Самовдосконалення як феномен професійної зрілості й особистості педагога обумовлює паритетні засади розвитку особистісних сил: розуму, волі, думки, дії. Наповнюваність цінним змістом компонентів у взаємопов'язаному ряду: знання (когнітивний критерій), чесноти (емоційно-ціннісний критерій), дії (діяльнісний критерій) досягається внаслідок підвищення якості ментальної праці, відповідно до умовно-низького, умовно-середнього, умовно-високого рівнів особистісно-професійних досягнень [5].

Акцентуємо умовність наведеного поділу, який розкриває специфічні акмеологічні особливості кожного рівня стосовно професійної педагогічної діяльності педагога. Умовність поділу і відносність рівневих харак-

Таблиця 1

Рівневі акмеологічні характеристики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності

	Характеристики, критерії, показники		
	Когнітивний критерій	Емоційно-ціннісний критерій	Діяльнісний критерій
Загальна характеристика рівня	Узагальнена критеріальна характеристика індивідуального ресурсу сил		
	Знання, динамічність, схильність до саморозвитку, внутрішній потенціал	Чесноти, соціальна відповідальність, громадянська позиція, високі особистісні та професійні стандарти	Дієвість, здатність до досягнень, наявність системних якостей суб'єкта діяльності, індивідуальна ресурсність
Низький рівень (ментально працелюбний суб'єкт педагогічної діяльності)	Акмеологічна критеріальна характеристика [4]		
	Педагог за покликом	Самодіагност	Учасник педагогічного співробітництва
	Критеріальна характеристика індивідуального ресурсу сил [5; 7]		
	Грамотність, загальні та спеціальні знання	Мироловність, правдивість, вдячність, відповідальність	Впевненість, рішучість, скромність, вміння бачити (самоаналіз) «після» події, що сталася
Середній рівень (ментально самостійний суб'єкт педагогічної діяльності)	Акмеологічна критеріальна характеристика [4]		
	Майстер	Діагност	Дослідник
	Критеріальна характеристика індивідуального ресурсу сил [5; 7]		
	Освіченість, наукові знання	Розуміння, щирість, повага, старанність	Стійкість, ризик, дбайливість, уміння передбачати наслідки («під час» події)
Високий рівень (ментально самодостатній суб'єкт педагогічної діяльності)	Акмеологічна критеріальна характеристика [4]		
	Ерудит	Гуманіст	Новатор
	Критеріальна характеристика індивідуального ресурсу сил [5; 7]		
	Інтелект, фундаментальні знання	Милосердя, безумовність, повага, неухильність у виконанні дорученої справи	Довіра, мужність, дружелюбність, вміння побачити «зло у добрі» і розрізнити «добро у злі»

теристик дозволяють скласти інтегративний портрет суб'єкта педагогічної діяльності в динаміці розвитку особистісно-професійних якостей у поліфункціональних комунікаціях освітнього середовища. Умовно-низький рівень відповідає критеріальній акмеологічній характеристиці – педагог за покликанням, самодіагност, учасник педагогічного співробітництва; умовно-середній рівень – майстер, діагност, дослідник; умовно-високий – ерудит, гуманіст, новатор (таблиця 1).

Рівномірно-узгоджений хід самопізнання в акмеологічних параметрах дозволяє встановити самоконтроль над соціальною відповідальністю, підвищенням особистісно-професійних стандартів, сформувати стійку громадянську позицію.

Висновки. Отже, з позицій акмеологічного підходу особистісно-професійне самовдосконалення можна розглядати як досягнення «акме» педагога: підвищення рівня розвитку самосвідомості засобами самопізнання, свідоме володіння прийомами самовиховання та самоосвіти в повсякденній педагогічній практиці на ґрунті продуктивної позитивної «Я»-концепції.

Використана література:

1. Бех І. Д. Я як джерело духовного саморозвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія : вісн. НАПН України. – Київ : «Педагогічна преса», 2011. – № 3 (72). – С. 5–16.
2. Бранский В. П. Социальная синергетика и акмеология / В. П. Бранский, С. Д. Пожарский. – 2-е изд., испр. и доп. – Санкт-Петербург : Политехника, 2002. – С. 476 с.
3. Данилова Г. С. Акмеологічна модель педагога в XXI столітті / Г. С. Данилова // Рід. шк. – 2003. – № 6. – С. 6–9.
4. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – Москва : Издательство Московского психолого-социального института. Серия «Психологи Отечества» ; Воронеж : НПО МОДЭК, 2004. – 752 с.
5. Євтух М. Б. Педагогічна система самопізнання та особистісно-професійного самовдосконалення : [підручник : для педагогічних працівників] / М. Б. Євтух, Т. В. Черкашина. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2017. – 348 с.
6. Морозов А. В. Креативная педагогика и психология : [учеб. пособие] / А. В. Морозов, Д. В. Чернилевский. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Академ. Проект, 2004. – 500 с.
7. Черкашина Т. В. Теоретические и методические основы профессионального самосовершенствования преподавателя как субъекта самопознавательной деятельности : [монография] / Т. В. Черкашина ; под научной редакцией Н. Б. Евтуха. – Черкасы : Издатель Чабаненко Ю. А., 2014. – 444 с.

References:

1. Bekh I. D. (2011) Ya yak dzherelo dukhovnoho samorozvytku osobystosti [I as a source of spiritual self-development of personality]. K.: «Pedahohichna presa» № 3(72). S. 5 – 16. [in Ukrainian].
2. Branskiy V. P. (2002) Sotsialnaya sinergetika i akmeologiya [Social synergetics and acmeology]. SPb: Politehnika. 476 s. [in Russia].
3. Danilova G. S. (2003) Akmeologichna model pedagoga v XXI stolitti [Acmeological model of the teacher of the XXI century]. Rid. shk. № 6. S. 6 – 9. [in Ukrainian].
4. Derkach A. A. (2004) Akmeologicheskie osnovy razvitiya professionala [Acmeological basis of professional development]. M.: Izdatelstvo Moskovskogo psihologo-sotsialnogo instituta; Voronezh: NPO MODEK. 752 s. [in Russia].
5. Ievtukh M. B., Cherkashyna T. V. (2017) Pedahohichna systema samopiznannia ta osobystisno-profesiinoho samovdoskonallennia [Pedagogical system of self-knowledge and personal-professional self-improvement]. Cherkasy: Vydavets Chabanenko Yu. A. 348 s. [in Ukrainian].
6. Morozov A. V. (2004) Kreativnaya pedagogika i psihologiya [Creative Pedagogy and Psychology]. M.: Akadem. Proekt, 500 s. [in Russia].
7. Cherkashina T. V. (2014) Teoreticheskie i metodicheskie osnovy professionalnogo samosovershenstvovaniya prepodavatelya kak sub'ekta samopoznavatelnoy deyatelnosti [Theoretical and methodological foundations of professional self-improvement of the teacher as a subject of self-cognitive activity]. Cherkassy: Izdatel Chabanenko Yu.A. 444 s.

Черкашина Т. В. Акмеологический подход личностно-профессионального самосовершенствования средствами самопознания

В статье акцентирован акмеологический подход личностно-профессионального самосовершенствования субъекта педагогической деятельности средствами самопознания, раскрыты основные направления «акме» достижений личности педагога в его профессиональном росте, представлены уровневые интегративные характеристики личностно-профессионального самосовершенствования в контексте акмеологических инвариантов профессионализма. Раскрыта специфика акмеологического подхода в интеграции научных знаний психологии, философии образования, педагогики, социологии, синергетики во взаимосвязи объективных и субъективных составляющих развития человека. Подчеркнута необходимость создания методологического инструментария, позволяющего выявить уровень личностно-профессиональных достижений субъекта педагогической деятельности. Акцентировано значение объективации самооценки как внутреннего регулятора индивидуального ресурса сил разумно мыслящего педагога, устремленного к системному самосовершенствованию.

Ключевые слова: акмеологический подход, интегративные уровневые характеристики, личностно-профессиональное самосовершенствование, самопознание, профессиональный рост.

Cherkashyna T. V. Acmeological approach to the personal and professional self-improvement of a subject of pedagogical activity

The article deals with acmeological approach to the personal and professional self-improvement of a subject of pedagogical activity on the basis of self-cognition; here are described basic directions of the "acme"-achievements of the teacher's personality in his professional growth, performed the integrative characteristics of the personal and professional self-improvement in accordance with the acmeological invariants of professionalism.

Here is discovered the specificity of the acmeological approach in integration of scientific knowledge in psychology, philosophy of education, pedagogics, sociologics, synergetics in interrelation of objective and subjective components of human development in the educational environment. The purpose and the main task in the context of acmeology is outlined, the stress is made to the need of creating methodological tools for the identifying the level of personal and professional of a subject of pedagogical activity.

Key words: *acmeological approach, personal and professional self-improvement, self-cognition; professional growth, integrative characteristics.*

УДК 378.091.2:17.022.1-053.5

Шевченко Ю. М.

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК
З ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
У КРОС-КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ**

Здійснено аналіз сучасних підходів щодо формування готовності студентів до використання інноваційних методик у духовно-моральному розвитку молодших школярів. Визначені пріоритетні завдання інноваційної освіти та напрями використання інноваційних технологій у сучасній вищій освіті. Розкрито сутність підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних методик з духовно-морального розвитку молодших школярів у крос-культурному просторі. Окреслені форми та методи організації підготовки майбутніх учителів початкових класів в освітньому процесі, з'ясовано, що інноваційні технології в освіті дають можливість регулювати навчально-виховний процес, підвищуючи його ефективність. Доведено, що творчість є сутнісною характеристикою інноваційного процесу в інноваційній діяльності педагога, а сформованість творчої активності майбутнього фахівця є важливим аспектом готовності студентів до використання інноваційних методик у духовно-моральному розвитку молодших школярів.

Ключові слова: *інновація, інноваційна діяльність, інноваційні методики, духовно-моральний розвиток, творчість.*

Особливість педагогічної діяльності сучасного вчителя полягає в тому, що пошук і запровадження інновацій в професійній діяльності стає для вчителя нормою в сучасному світі – світі постійних перетворень, коли процеси глобалізації відбуваються все інтенсивніше, а кордони й обмеження зникають та стають більш гнучкими та мобільними. Від сучасного вчителя вимагається саме така відкритість до інновацій, яка б давала змогу не тільки досягти свого професійного успіху, а й здійснювати освітньо-виховний процес на більш високому рівні, необхідно мати досвід постійного поповнення професійних знань, досвідом знаходження і використання знань, необхідних для вирішення конкретних проблем. Без цього фахівець не може впоратися з темпом змін, що відбуваються навколо нього. На сучасному етапі розвитку ідей нової української школи одним із пріоритетних компонентів професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів є здатність їх до інноваційної діяльності. І, звичайно, такий підхід потребує відповідної професійної підготовки. Нові вимоги, що пред'являються до вчителів в інноваційній освіті, невід'ємно потребують і трансформації системи педагогічної освіти, і підготовки компетентних фахівців. Суттєвим компонентом такої підготовки має бути формування готовності майбутніх учителів початкової школи до інноваційної діяльності.

Особливої уваги щодо вивчення проблем підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних методик приділяється розвитку творчої, активної особистості, її спрямованості на самовизначення, самореалізацію, готовності до сприйняття та розв'язання нових завдань. Серед проблем сучасної педагогіки пріоритетними є питання необхідності інноваційного навчання, його характерних особливостей, що зустрічаються в роботах В. Андрущенка, Г. Гунди, М. Кларіна, В. Кременя, М. Лузіної, І. Подласого. Обґрунтування педагогічних умов та інноваційних освітніх технологій у професійній підготовці представлені у роботах О. Гончарової, І. Дичківської, М. Кларіна, Г. Лаврентьєва, Д. Чернилевського та ін.

Незважаючи на досить велику увагу науковців до проблем інноваційного розвитку вітчизняної педагогічної освіти, на сьогодні відсутнє цілісне наукове обґрунтування інноваційно-зорієнтованого підходу у вищій педагогічній освіті загалом та у підготовці майбутніх учителів до духовно-морального розвитку молодших школярів зокрема.

Метою статті є теоретичне обґрунтування проблем інноваційної діяльності у сфері освіти та визначення стану готовності майбутніх учителів до інноваційної діяльності, направлено на духовно-моральний розвиток молодших школярів у крос-культурному просторі.